

ONDRUSKA

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran
sukuviesti 51
Marraskuu 2025

Riihipetäjä kuvattu todennäköisesti kesällä 1959

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehtemme on saanut nimensä sukunimemme lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Ondruska 51, marraskuu 2025

Lyhyesti	2
Puheenjohtajan kynästä	3
Sukuseuran väki kookoontui Joensuussa ja Iiomantsissa keskellä heinäkuun helteitä.....	4
Isäni Paavo Ruuskanen ja satavuotias Siilinjärvi.....	7
Äitini Elma Edit Ruuskanen (13.2.1906-4.11.1981) Mikko Heikinpoika Ruuskasen.....	10
sukuhaarasta.....	10
Olavinlinna täytti 550 vuotta ja nousi uudelleen historian näyttämöksi.....	13
Toiminnanjohtaja Petri Ruuskanen Kuopiosta.....	15
Sotahistorian matka 3: Kehlsteinhaus, Salzburg, München ja Dachau.....	16
Sukuseuran apurahat haettavana.....	22
Sukuseuran apurahansaajien kuulumisia.....	23

Ondruskaan osoitetut jutut osoitteeseen:

iris.humala(at)kolumbus.fi tai Iris Humala, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää

Mikäli et halua, että juttu julkaistaan kotisivujen nettiversiossa, ilmoita asiasta Iris Humalalle tekstin poistamiseksi.

Jäsenasiat ja osoitteenmuutokset:

Veli-Pekka Ruuskanen, *vpruuskanen(at)outlook.com*

Lyhyesti.

Kansikuva:

Sukumatkalaiset Iiomantsin Parppeinpirtillä
26.7.2025 kesän 2025 sukukokouksen
yhteydessä.

Kuva: Iris Humala

Hyvä sukuseuran jäsen!

Lähetä mielellään tekstejä ja valokuvia sukulehtemme sähköpostitse tai postitse. Lähetä myös palautusosoite valokuville. Apua puhtaaksikirjoittamiseen saat lehtitoimikunnan jäseniltä!

Puheenjohtajan kynästä

Hyvät Ondruskan lukijat!

Helteisenä heinäkuun 2025 päivänä teimme 35 hengen voimin varsin onnistuneen sukumatkan Ilomantsin maisemiin. Nautimme lounaan upealla paikalla Ilomantsin Parppeinvaaralla, ja ajelimme bussilla Ilomantsin keskustan jälkeen Möhkön ruukin kauniille seudulle. Siellä kuulumme mielenkiintoista teollisuushistoriaa järvimalmin jalostuksesta. Kai Rantatupa toimi mahtavana kuljettajanamme kertoen paikan päällä Ilomantsin taistelupaikoista sekä talviettä jatkosodan aikana. Kävimme Öykkösenvaaralla asti katsomassa jatkosodan loppuvaiheiden paikkaa.

Sukukokous Joensuussa sujui hyvin, ja illallinen maistui osallistujille. Ylimääräisenä ohjelmanumerona Hotelli Kimmelissä majoittuneet saivat vielä kokea palohälytyksen iltayöstä. Tämä ei kuulunut matkaohjelmaamme.

Syyskuun alussa Savonlinnassa järjestettiin Olavinlinnan 550-vuotisjuhla, jossa saimme olla vaimoni kanssa edustamassa yhtä esiisääni, joka oli ollut mukana Olavinlinnan 1780-luvun taisteluissa. Juhlassa oli paikalla paljon yleisöä aurinkoisessa alkusyksyn säässä. Savonlinnan sukututkijat olivat tehneet yleisön nähtäville sukuselvityksiä taisteluun osallistuneista ja heidän jälkeläisistään.

Martti Miettinen Lapinlahden Alapitkältä lahjoitti Itä-Suomen yliopistolle kolme miljoonaa euroa tieteelliseen tutkimukseen ja opetukseen. Martin äidin Lyydian äiti oli Eeva

Sofia Toivanen, jonka äiti on Nilsiän Kaaralahdessa syntynyt Anna Liisa Ruuskanen. (Eevan perhetiedot ovat sukukirjan II osan taulussa 1569, I painos ja taulussa 1630, II painos). Martista oli pitkä juttu loppukesästä lehdissä. Tällaiset lahjoitukset edistävät mielestäni esimerkillisellä tavalla tiedettä ja opetusta.

Tässä sukulehdessämme on sukumatkan ja kokouskertomuksen lisäksi useita mielenkiintoisia muistelmia menneiltä ajoilta ja lisäksi Seppo Ruuskasen matkakertomus Saksanmaalta. Myös apurahojemme saajilta saimme kuvauksia sukuseuran myöntämien avustusten käytöstä opintojen edistämiseen.

Hallitus kokoontui etänä lokakuun lopulla. Ensi kesän matkakohteeksi valikoitui keskustelun jälkeen Kymenlaakso. Sukukokouksessa tehtiin useita esityksiä kohteista eri puolilla maata. Näitä voidaan hyödyntää seuraavia tapahtumia järjestettäessä.

Sukulehteä luetaan tarkasti heti sen saavuttua. Tästä osoituksena on kuva pojantyttyärestäni Saima Ruuskasesta töölöläiskodin lattialla.

Toivotan kaikille oikein hyvää loppuvuotta ja joulun odotusta.

Markku Ruuskanen

"Nuorena on vitso väännettävä". Kaksivuotias Saima "lukee" juuri postiluukusta tullutta Ondruskaa. Kuva:Sara Takala

Sukuseuran väki kokoontui Joensuussa ja Ilomantsissa keskellä heinäkuun helteitä

Karjalainen pitopöytälounas Ilomantsin Parpeinpirtillä. Kuvat: Iris Humala

Ruuskanen-Ruuska sukukokous ja -tapaaminen pidettiin Joensuussa lauantaina 26.7.2025. Tavoitteena on ollut järjestää näitä tapaamisia seudulla, jossa Ruuskanen-Ruuska-suvun jäsenet ovat asuneet ja jotenkin historian saatossa vaikuttaneet.

Joensuusta kohti Ilomantsia suuntautuneen yhteisen bussimatkamme alussa puheenjohtajamme Markku kertoi Ruuskan sukua asuneen Pohjois-Karjalassa jo 1600-luvulta alkaen. Talollinen Antti Ruuska, joka oli syntynyt noin 1679 ja kuollut 1748 (69 v.) Liperin Konttilansalmessa, toimi todennäköisesti myös Liperin suntiona.

Varmempaa tietoa historia kertoo Matti Antinpoika Ruuskasta, joka toimi Liperin suntiona välillä 1750–1761. Liperin kirkkoherrana toimi tuolloin Petter Possenius vuosina 1741–1764. Posseniuksen päämääränä oli hoitaa virkaansa hyvin seurakuntalaisten parhaaksi. Matti Ruuska joutui riitoihin kirkkoherran kanssa, ja suntio erotettiin. Siitähän sitten nousi käräjäjuttu, kun pitäjäläiset katsoivat erottamisen olleen aiheeton.

Ruuskan käytös ei Posseniuksen mukaan ollut suntiolle sopivaa, koska tämä oli jumalanpalveluksen aikana poltellut tupakkaa kirkon-

mäellä ja houkutellet sinne muitakin pois kirkonmenoista. Vaikka käräjärahvas oli vahvasti Ruuskan puolella, niin tuomiokapituli päätti kuitenkin valita uuden suntion Ruuskan tilalle. Matti oli sen jälkeen talollisena Konttilansalmessa.

Ruuskan suku jatkui Liperissä: Matin jälkeläinen Kalle Heikki Ruuska asui Tutjunniemessä, ja hänen talossaan vuonna 1908 pidetyssä kokouksessa pantiin alulle koulun rakentaminen kylään. Kalle oli innokkaana ollut perustamassa Tutjunniemen nuorisoseuraa ollen sen ensimmäinen puheenjohtaja vuonna 1905.

Liperi on edelleen itsenäinen kunta Joensuun naapurissa ja Saimaan latvavesillä. Historiasta on jäänyt kartalle nykyaikaan Ruuskankallio. Kun historiasta siirrytään tähän päivään, niin ihmeellisin asia kuitenkin oli, että niin Kallen pojanpoika Mauno Ruuska oli vaimonsa Sinin kanssa mukana tällä meidän sukumatkallamme.

Bussiretki Ilomantsiin valotti alueen historiaa ja nykyisyyttä

Helteisenä lauantaina 26.7. lähdimme klo 10 matkaan katsomaan Joensuun lähialueita suuntana Ilomantsi. Matkalla oli 35 osallistujaa. Ilomantsi on Suomen ja koko Euroopan itäisin

kunta Pohjois-Karjalassa. Ilomantsi tarjoaa matkailijalle nähtäväksi ja koettavaksi luontoa, kulttuuria ja historiaa. Matkan aikana selvisi Ilomantsin nykyinen, hieman ankea tilanne, kun valtion omistamat kiinteistöt olivat tyhjillään. Postia ja rajavartiolaitosta ei enää kiinteistöissä ollut.

Näkemisen arvoinen ”monumentti” oli Ilomantsin kunnantalo. Punatiilinen kunnantalo, jossa on kolme osaa: kunnanvirasto, kirjasto ja valtion virasto olivat valmistuneet vuonna 1984, mutta rakennus vihittiin vasta vuonna 1985. Arkkitehti Erkki Helasvuon suunnittelema kunnantalo kuvasi ilomantsilaisuutta ja karjalaisuutta ja sai vihkivuonna korostaa Kalevalan juhluvuotta ja Ilomantsin kunnallishallinnon 110 vuoden ikätaivalta. Tätä taloa ei voi sanoin kuvailla, se pitää itse nähdä.

Kiertoajelu jatkui Parppeinvaaralle, jossa sijaitsee runokylä ja jonka ensimmäinen rakennus on Runonlaulajan pirtti vuodelta 1964. Parppeinvaaran runokylässä sijaitsee Kaikkien pyhien tsasouna, ortodoksien rukoushuone. Ilomantsiin perustettiin ortodoksiseurakunta jo 1300-luvulla, ja kiertoajelulla Ilomantsin keskustajamassa näimme myös vuonna 1892 valmistuneen viisikupolisen Ilomantsin pyhän profeetta Elian kirkon, joka on Suomen suurin ortodoksinen puukirkko.

Parppeinvaaran maisemissa oli myös Parppeinpirtti, jossa nautimme päivän lounaan. Kun hellesää, noin +30 astetta, helli matkailaisia, niin voi vain kuvitella, miten kylmä

kotikalja maistui maittavan lounaan kanssa. Lounaan jälkeen oli yhteiskuvaamisen aika Parppeinpirtin seinustalla.

Menneisyys ja nykytaide kohtaisivat Möhkön ruukkialueella

Lounaan jälkeen suuntasimme matkamme Koitajoen varrella olevaan Suomen itäisimpään kylään Möhköön, joka sijaitsee Pietaria idempänä. Opastetulla kierroksella tutustuimme Möhkön ruukkiin, joka puistoalueineen näytti olevan koko Möhkön sydän.

Möhkön rautaruukki toimi Möhkön kylässä 1837–1907. Ruukin perustamisluvan sai aikanaan ilomantsilainen Carl G. Nygren. Ruukin rakennutti joen rannalle pietarilainen Adolf von Rauch 1847-1849. Ruukin osti vuonna 1851 kiteeläinen teollisuusmies Nils Ludvig Arppe. Hänen kuolemansa jälkeen ruukki siirtyi hänen perillisilleen ja vuonna 1892 heidän perustamalleen osakeyhtiölle, jonka nimeksi tuli vuonna 1898 Wärtsilä Aktie Bolag.

Möhkön ruukissa käsiteltiin järvimalmia, jota käytetään yleisnimityksenä vesipitoiselle rautaoksidisaostumille, joita tavataan järvien ja soiden pohjissa. Museossa oli nähtävänä järvimalmin ”keräyshaavi”. Oppaan kertoman mukaan työläiset keräsivät malmia tonneja päivässä, mitä määrää jäin miettimään. Ja miettimään jäin ja suuresti ihmettelemään, miten niillä haaveilla sitä malmia kerättiin. Työntämälläkö vai vetämällä haavia? Nyky-

Opastuskierroksella Möhkön ruukkialueella. Kuvat: Iris Humala

Öykkösenvaaran sotamuistomerkki ja maastossa edelleen näkyviä sodanaikaisia kiviesteitä. Kuvassa sukuseuran hallituksen jäsen Antti Ruuskanen (vas.) ja Markku Ruuskanen. Kuvat: Iris Humala

ihmisen järki eikä mielikuvituskaan riitä kuvittelemaan sen työn raskautta.

Ruukin toiminnan päätyttyä joen varteen kehittyi puuteollisuuden toimintaa, höyläämö, mylly ja sähkölaitos. Möhkön ruukin museo-alueesta ja toiminnasta vastaa nykyään Ilomantsin kunta, joka on korjannut ja saneerannut aluetta kuluja säästämättä.

Möhkön ruukkialueella on esillä myös nykytaidetta. Kesän 2025 näyttely oli taideteoksia viideltä taiteilijalta. Vanhan ruukin raunioilla saimme kuulla Jaakko Aution yhdessä kuoron kanssa tekemän erikoisen ääni-installaation, joka on saanut innoituksensa Möhköstä.

Ennen matkan päättymistä pistäydyimme vielä Peltohermannin viinitilalla. Tila on vanhin suomalainen viinitila ja perustettu vuonna 1989. Tietämättömyyteni tunnustan, henkilökohtaisesti en ollut ennen tilasta kuullutkaan. Kotimaisista marjoista valmistetaan laadukkaita ja palkittuja viinejä, kuohuviinejä ja liköörejä, joita oli mahdollisuus ostaa tilakaupasta.

Edellä olen lyhyesti kertonut sukumatkamme ja retkipäivämme vierailukohteista, jotka olivat hyvin valittuja ja mielenkiintoisia. Niistä olisi voinut kertoa paljon enemmänkin. Kiitos Markulle kohdevalinnoista.

Sotahistoriaa bussimatalla ja yöherätys hotellissa

Ei vähäisimpänä, vaikka viimeisenä tähän kertomukseeni jätänkin, täytyy mainita ja kiittää päivän aikana saatua Itä-Karjalan historian kertausta.

Erityinen kiitos bussinkuljettaja ”Kaitsulle” eli Kai Rantatuvalle, joka matkan aikana kertasi meille talvisodan ja jatkosodan vuodet 1940–41 ja 1944 ja näihin vuosiin kuuluneen yhteensä noin 1200 kilometriä pitkän Salpalinjan rakentamisen. Sukumatkallamme olimme Suomen itärajan läheisyyteen Virolahdelta Savukoskelle rakennetun puolustuslinjan maiseissa.

Maastossa näkyi edelleen kaivantoja ja kivistä kiviä. Kiviä oli ollut yli 200 kilometriä. Noissa kiviesteissä oli noin 350 000 kpl keskimäärin kolme tonnia painavia kiviä. Esteinä oli lisäksi panssarikaivantoesteitä, piikkilankaesteitä sekä konekivääri- ja majoituskorsuja.

Sotatien kertomus herätti paljon ajatuksia, koska sodat tuntuvat taas olevan nykypäivää. Öykkösenvaaralla käynti toi mieliimme jatkosodan aikana käydyt torjuntataistelut. Oinaansalmessa pysähdyttiin talvisodan muistomerkillä.

Bussikuljettaja Kaitsun opastus ja itärajan historian tuntemus oli sitä tasoa, että mietin tosissani, oliko hän ammatiltaan linja-auton kuljettaja vaiko linja-autoa kuljettava historian kirja. Jonkin verran olen minä historiaa lue-
nut, mutta häpeäkseni tunnustan, että jo puoles-
sa välissä menomatkaa putosin ja sekosin
rykmenteistä ja divisioonista. Niin tarkkaa oli
”Kaitsun” kerronta, jonka mieluusti kuulisin
toistenkin.

Palasimme hotelliin, ja aloitimme sukukokouk-
sen hieman myöhässä raskaan, mutta mielen-
kiintoisen päivän jälkeen. Kokous meni sutjak-
kaasti, ja pääsimme nauttimaan päivällistä ja
hotelliin vielä yöpymään jäävien kanssa jutus-
telua.

Hotellissa yöpyvät kokivat vielä lisäspektaak-
kelin, kun palohälytys alkoi soida tuntia ennen
puolta yötä. Juuri nukahtaneena oli hieman vai-
kea herätä ja tajuta, mistä oli kysymys. Minäkin
yritin sammuttaa puhelimeni herätystä, ja räpel-
sin vaan puhelinta.

Hyvin kuitenkin hotelli tyhjени, ja pihalle kerään-
tyneet ihmiset saivat tiedon väärästä hälytyksestä,
joka oli aiheutunut hotellin diskon savukoneesta.
Jälkikommenteissa puheenjohtajamme Markku
kyllä vakuutti, ettei hälytys ollut kuulunut sukuta-
paamisemme ohjelmaan.

Kiitos taas hyvin järjestetystä sukutapaamisesta,
oli mukavaa viettää aikaa kanssanne.

Pirjo-Leena Forsström, opetusneuvos, Lohja

Isäni Paavo Ruuskanen ja satavuotias Siilinjärvi

Paavo Ruuskanen 1950-luvulla.

Oli sattuma, kun vuoden 2025 alussa selailin
tietokonetta ja huomasin Siilinjärven kunnan
täyttävän 100 vuotta.

Isoisäni isä Kalle Jaakko, isoisäni Heikki ja
vaimonsa Justiina Lyydia sekä isäni Paavo
Heikki ja hänen siskonsa Milma muuttivat

Maaningan Hamulaan 13.2.1915. Paavo oli
muuttaessaan 11-vuotias. Hamulan kylä siirtyi
2.1.1925 Siilinjärven pitäjään. Heidän kotinsa oli
ollut aiemmin Nilsiään kuuluvassa Kuuslahden
kylässä.

Paavo Ruuskanen täytti 21 vuotta, kun hän
osallistui Siilinjärven kunnan ensimmäiseen kun-
nanvaltuuston kokoukseen 2.1.1925. Siilinjärven
kunta muodostui samana päivänä Kuopion
maalaiskunnan sekä Nilsiä ja Maaningan syrjä-
kylistä. Oikean Paavo Ruuskasen tiedot sain sel-
ville Siilinjärven tietohallintoyksiköstä siskoni
Varpun Hamulan kansakoulun päästötodistuksen
avulla. Päästötodistuksen olivat allekirjoittaneet
Hamulan kansakoulun johtokunnan puheenjoh-
taja Paavo Ruuskanen ja koulun opettaja Hanna
Räsänen. Tämä tieto oli tärkeä erottamaan isäni
Paavo Ruuskasen toisesta Paavo Ruuskasesta,
joka oli kunnanvaltuutettuna seuraavina vuosina.

Kolmas Paavo Ruuskanen oli syntynyt 11.3.1913
Maaningalla. Hän kaatui Pitkärannassa 26.1.1940
ja on siunattu ja haudattu Siilinjärven sankari-
hautausmaalle. Toisen ja kolmannen Paavo Ruus-
kasen sukutaulut ovat minulle tuntemattomia.

(Tämän kolmannen Paavon isä oli Johannes Ruuskanen sukutaulussa 2147 II painos, toim. huom.)

Vuoden 1620- luvun lopulla alettiin pitää henkikirjoja muun muassa henkirahan perimisiä varten. Vasta vuodesta 1666 lähtien niihin merkittiin koko väestö. Vaikuttaa siltä, että henkikirjoittajilla ei ollut aina tarkkoja tietoja, millä kylällä ihmiset asuivat. Asuinpaikaksi oli usein merkitty Kaaraslahti, joka oli kinkeripiiri. Kaaraslahteen kuuluivat esimerkiksi Kuuslahti, Vaivionniemi, Hannonmäki, Pajulahti, Koivumäki, Sänkimäki ja osittain Kinahmi. Kartoissa ei ole paikkaa nimeltä Kaaraslahti.

Vaivionniemen eteläkärjessä oleva saari on nimeltään Ruuskansalo. Se sijaitsee noin viisi kilometriä Rissalan lentokentältä pohjoiseen. Alue on hyvin mäkinen ja vesistöinen ja ollut ennen kunnan tiestöä vaikeakulkuinen. Pajulahdesta alkava kapeahko Vaivionniemi on noin kahdeksan kilometriä pitkä.

Historian tuntemus auttaa ymmärtämään alueen nykyisyyttä

Vihollisotilaita oli kulkenut aika läheltä Joensuun ja Kuopion suunnista Siilinjärven ohi kohti Iisalmea ja siitä edelleen Pohjanlahden rannikolle. Vihollinen oli tiennyt parhaat kulkureitit eli harjumuodostelmat ja niiden reuna-alueet. Jääkauden aikoihin eli noin 10 000 vuotta sitten muodostunut reunaharjumuodostelma alkaa Joensuun pohjoispuolelta Jaamankankaalta ja kulkee Siilinjärvelle, jossa se on tai oli komeimmillaan ja haarautuu Maaningan ja Iisalmen suuntiin ja niistä edelleen Pohjanlahden rannikolle. Siilinjärveltä pohjoiseen maasto muuttuu mäkiseksi ja vesistöjen pirstomaksi. Veropakolaisille ja muille lain kouraa karttaville alue oli ollut hyvä piiloutumisalue.

Pähkinäsaaren rauhansopimus vuonna 1323 päätti pitkän sotajakson Novgrodin ja Ruotsin välillä. Rauha solmittiin Laatokan rannalla Pähkinäsaarella. Se oli vanhin tunnettu Ruotsin itärajan rauhansopimus ja kesti 272 vuotta Täyssinän rauhansopimukseen saakka. Raja kulki Saimaan länsipuolelta Kuopioon ja siitä sitten luoteeseen oletettavasti nykyisen Siilinjärven kohdalta. Ruotsin ja Venäjän raja samoin

kuin sotaväen liikkeet sijoittuvat usein samoille seuduille.

Pitkän vihanpidon päätteeksi Ruotsi ja Venäjä solmivat Täyssinän rauhan vuonna 1595. Raja sovittiin kulkevaksi Tuusniemeltä Pisan mäelle. Molemmille paikoille merkittiin näkyvät rajan sijainnit. Pisan mäellä on kallioon hakattu kolme kruunua Ruotsin tunnuksena. Tuusniemeltä pohjoiseen kulkevan rajan on täytynyt kulkea läheltä Vaivionniemeä, jossa Ruuskasten perhe oli varmaankin jo tuolloin elänyt. Sukutaulun kertomukset vaikuttavat siltä, että Heikki Ruuskasen suku oli ollut paikalla jo pidemmän aikaa.

Inkerin sodan päätteeksi Ruotsi ja Venäjä solmivat Stolbovan rauhan vuonna 1617. Raja siirtyi Savon kohdalla huomattavasti itään Joensuun itäpuolelle lähelle nykyistä Venäjän ja Suomen rajaa.

Suuret kuolonvuodet ajoittuvat harvinaisen kylmiin katovuosiin 1695–1697. Arvellaan, että väestöstä 30 % kuoli nälkään ja tauteihin. Kuolonvuodet eivät ilmeisesti koskettaneet raskaasti talollisia Vaivionniemessä, sillä perheillä oli kotieläimiä ja he osasivat kalastaa. Viljasato menetettiin kaikkialla, joten heidän onnekseen oli muuta syötävää.

Isoviha alkoi vuonna 1713. Venäläiset nousivat maihin Pohjanmaan rannikolla. Isoviha oli osa suurta Pohjansotaa, jossa Ruotsi kävi sotaa Venäjää, Saksia, Puola-Liettuaa, Preussia ja Hannoveria vastaan. Etelä-Pohjanmaalta vietiin noin 1700 lasta ja nuorta orjiksi Venäjälle. Pohjoisempana suomalaisia surmattiin tuhansittain. Kaikkiaan isovihan aikaan kuljetettiin vankeina Venäjälle 20 000–30 000 ihmistä. Venäjä hävitti 100 kilometrin syvyydeltä Pohjanlahden rannikkoa ja halusi puskurivyöhykkeen mahdollista Ruotsin hyökkäystä vastaan. Isoviha päättyi Uudenkaupungin rauhaan.

Pikkuviha eli Hattujen sota oli vuosina 1741–1743. Venäjä miehitti Suomen vähäksi aikaa. Venäläiset hävittivät Kaakkois-Suomen Rantatien alueelta 70 % - 80 % taloista. Pikkuviha päättyi Turun rauhaan. Etelä-Karjala Savonlinnaan saakka jouduttiin luovuttamaan Venäjälle.

Suomen sodan taisteluita myös Siilinjärvellä

Suomen sota oli Venäjän ja Ruotsin välinen sota vuosina 1808–1809. Savossa sota tuntui ainakin Leppävirran, Kuopion, Siilinjärven ja Iisalmen seuduilla. Ruotsi-Suomen joukkoja komensi ruotsalainen kenraali Sandels. Leppävirran taistelujen jälkeen Venäjän joukot valtasivat Kuopion. Sandels onnistui vastahyökkäyksellä karkottamaan venäläiset pois Kuopiosta joksikin aikaa. Seuraavaksi kovat taistelut käytiin Siilinjärven puolella Toivalassa. Venäläiset onnistuivat ylittämään Kallaveden. Toivalassa taisteluihin liittyi Jännevirran suunnalta tulleet venäläiset ja Sandelsin joukot perääntyivät Iisalmeen, jossa käytiin Koljonvirran taistelu sankarinaan Sven Tuuva. Vänrikki Stålin tarinat kuvaa yksityiskohtaisesti ja värikkäästi Suomen sodan vaihteita. Tämä Napoleonin sotiin liittyvä sota päättyi Haminan rauhaan vuonna 1809, ja Ruotsi menetti Suomen Venäjälle.

Sortokausina vuosina 1899–1905 ja 1908–1917 Venäjä yritti venäläistää suomalaisia. Ensimmäinen yritys loppui kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin ampumiseen senaatin rappusille. Toinen sortokausi loppui vuonna 1917, jolloin Suomi itsenäistyi. Seuraavana vuonna oli Suomen sisällissota.

Talvisota alkoi 30.11.1939 ja loppui 13.3.1940 Moskovan rauhansopimukseen. Sodan aloitti Neuvostoliitto Mainilan laukauksilla. Suomi menetti Petsamon ja Laatokan Karjalan.

Toiseen maailmansotaan liittyvä jatkosota alkoi 25.6.1941 ja loppui syyskuussa 1944. Pariisin rauhansopimuksessa Suomelle määrättiin maksettavaksi ankarat sotakorvaukset Neuvosto-

liitolle. Sopimuksessa edellytettiin, että saksalaiset pitää häätää pois Lapista. Lisäksi piti järjestää sotasyllisyysoikeudenkäynti, jossa esim. sodan aikainen presidenttimme Risto Ryti tuomittiin vankilaan.

Isäni Paavo osallistui molempiin sotiin hevosemme Jeren kanssa. Molemmat kärsivät paljon sodista, ja isäni terveys heikkeni. Jere menetti kuulonsa tykkien paukkeessa. Isäni kuoli vuonna 1956.

Sodat toistuivat Suomessa melko säännöllisesti. Vastakkain olivat Ruotsi ja Venäjä, ja sodat kytkeytyivät muihin eurooppalaisiin sotiin ja Venäjän laajentumispyrkimyksiin.

Meritaisteluita oli kolme: Ruotsinsalmen taistelut vuosina 1789 ja 1790 sekä Oolannin sota vuonna 1854. Ne eivät paljoakaan vaikuttaneet Suomen sisäosiin.

Menneet sukupolvet ja vanhempamme ovat nähneet sotien kauhut ja kokeneet niiden aiheuttamat muut vaikeudet läheltä. Tällaista kauhua ja sortoa ovat nähneet muutkin ihmiset Suomessa. Saman ovat kokeneet ihmiset Baltian maissa, Puolassa ja myös etelämpänä.

Tämä sotahistoria on kertaus siitä, miten itänaapurillemme on ominaista pienempien kansojen alistamispyrkimykset ja miten laajentumishaluinen tämä valtio on. Kun tuntee historiaa, voi ymmärtää paremmin nykyisyyttä.

Pertti Ruuskanen

Heikki Ruuskasen suku Vaivionniemestä
Paavon sukutaulu 1526 (II painos)

Kerro Ondruskan lukijoille kuvin ja sanoin tarinoita suvustasi tai matkakokemuksistasi joko lyhyesti tai pidemmin tarinoin. !

Äitini Elma Edit Ruuskanen (13.2.1906 – 4.11.1981) Mikko Heikinpoika Ruuskasen sukuhaaraasta

Kuva 1. (vas). Elma.

Kuva 2. Tässä savutorpassa asui neljä aikuista ja viisi lasta.

Kun Ruuskanen - Ruuska sukuseuran vuotuisen kesätapaaminen lähestyi, mietitytti, ketään meitä taas siellä on ja mihin sukuhaaraan tavatut sukulaiset kuuluvat.

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran julkaisemat neljä sukukirjaa ostin heti, kun tiesin sellaiset julkaistun. Mutta lähempi tutustuminen kirjoihin on jäänyt. Nyt iän karttuessa suku ja äitini historia ovat alkaneet mietityttää. Varsinkin olen monesti harmitellut, että miksi en äitini eläessä häneltä asioita kysynyt.

Näiden mielteiden kanssa aloin tutkia sukuseurasta kirjoitettua historiaa. Tässä yhteydessä kiitän seuran sukuhistorian kirjoittajia ja aikaansaajia; aivan käsittämätön määrä tietoa koottuna sukuhistoriaa.

Äitini Elma Edit oli ainut tytär (kuva 1) renki Antti Juho Ruuskasen (s. 1871) ja puoliso Hilda Maria Savolaisen (s. 1875) seitsemästä lapsesta. Kaksi pojista menehtyivät: Kuno Petter menehtyi 1,5 kuukauden iässä vuonna 1899 ja Toimi vähän yli vuoden vanhana vuonna 1909. Äitini Elman isä eli isoisäni Antti Juho kuoli jo 68-vuotiaana vuonna 1939.

Minulla ei ole muistikuvaa elossa olleesta mummo Hilda Mariasta. Muistan hänen olleen vaikeasti reuman runtelema. Äidin Tauno-veli eli Nilsin Levämäessä äitinsä kanssa, ja loppuvuosina Hilda Mariaa hoiti Helena, jonka kanssa sitten Tauno avioitui.

Kun Elman äiti Hilda Maria kuoli 6.12.1951, tuli silloisen tavan mukaan mustareunainen kirjekutsu hautajaisiin, ja vainajaa lähdettiin saattamaan jouluaaton aattona 23.12. 1951. Olin silloin melkein 6,5-vuotias ja muistan tilanteen: isäni ja siskoni jäivät kotiin, ja minut Elma-äiti otti mukaan. En tiedä, kauanko junamatka silloin Kuopioon kesti, mutta kovat puupenkit ja runsaat eväät muistan.

Muistan myös perillä olleen tuvan, ison sängyn, jossa kaikki pidemmältä tulleet hautajaisvieraat ahtautuneena nukkuivat sulassa sovussa. Muistan sen pelon tunteen, kun saattoväki lähti vainajaa viemään hevossaattueessa Nilsin kirkkomaahan pitkin Syvärin jäätä. Oli suojakeli, ja vesi roiskui hevosen kavioista. Siunauksen jälkeen pidettiin körttiseurur muistotilaisuutena.

Muistan myös suunnattoman ikävän, kun itkin ja kaipasin isääni ja kotiinpaluuta.

Kuva 3. Elma karjakkona; revin kuvan pienenä, kun pelkäsin sonnina.

Päätelmiä äidin elämästä sukukirjan avulla

En muista, että äitini olisi koskaan puhunut menehtyneistä veljistään. Sukuhistoriakirjasta minäkin luen, ja teen johtopäätöksiä äitini elämästä. Kirja mainitsee, että äitini ja hänen perheensä asui Syvärinjärven rannalla muutaman hehtaarin pientilalla nimeltä Levämäki. Isäntin kerrotaan olleen loinen vuosina 1890-1900. Äitini Elma Edit oli kasteluettelon mukaan saanut nimen Emma Edit. En ymmärrä, missä vaiheessa on ollut mahdollista kuitenkin käyttää Elma-nimeä virallisesti. Ehkä kirjoitus oli tuolloin epäselvää?

Sukutauluissa lasten syntymäpaikaksi on merkitty Syvärilä, joka nähtävästi oli äitini Elman äidin kotipaikan nimi. Järkeenkäypää tietysti, että tytär Hilda Maria meni oman äitinsä luokse lapsiaan synnyttämään.

Monin miettein ja suurella kunnioituksella haluan liittää tähän kuvan Levämäen savutorpasta, äitini lapsuuden kodista. Torpan nurkalla istujan nimi ei ole tiedossa, niin kuin monesta muustakin vanhasta kuvasta nimet puuttuvat.

Levämäen savutorpassa asuivat Hilda Maria ja Antti Juho Ruuskanen viiden lapsensa kanssa: Eemeli, Kusti, Elma, Tauno ja Toimi nimiltään. Lisäksi asukkaina olivat myös Hilda Marian veljet Antti ja Oskari Savolainen. En tiedä, onko

ilmaisu ”sopu tilaa antaa” liian kevyt, mutta savutorpan kuvaa katsoessa ajatukset ja mielikuvat tuon ajan elämästä saavat mittamattoman arvostuksen. Katsoja voi vain kuvitella (kuva 2).

Äitini Elman lapsuudesta ja nuoruudesta en tiedä mitään. Aika nololta tuntuu, että voin seurata äitini elämää virallisten asiakirjojen avulla. Elman isä Antti otti tyttärelleen Elma Editille 26.3.1930 virkatodistuksen palvelusta varten. Tällöin äitini on lähtenyt Nilsistä etelään ja tullut karjaksi Lohjan seudulle Nummelle Pälölän taloon, jota isännöi Elokorpi (kuva 3.).

Puolison löydyttyä perhe perustettiin Nummen pitäjään

Tuon aikaisessa valokuvassa äitini on polkupyörällä lähdössä jonnekin, luultavasti tansseihin, joita Nummen kunnassa oli eri työväentaloilla, Hyrsylässä lähin. Tiedän, että myös isäni Sulo Kauko Lahti, (s. 4.2.1908) kävi siellä tansseissa. Hän oli neljän sisaruksensa kanssa ylläpitäviä voimia työväntalon toiminnassa.

Äiti Elma Edit ja isäni Sulo Kauko tapasivat, alkoivat seurustella, ja vuonna 1932 heidän kuulutuksensa julkaistiin kolme kertaa silloisen tavan mukaan peräkkäisinä pyhinä 7.8., 14.8. ja 21.8.1932 Vihkiminen toimitettiin 11.9.1932, ja äitini odotti ensimmäistä lastaan Salme Tellervo.

Isäni, kivenhakkaajan poika, asui noin kolmen hehtaarin pientilalla äitinsä ja neljän siskonsa kanssa. Olen ymmärtänyt, ettei savolaista miniää arvostettu. Äitini oli kotoisin Nilsien vahvalta körttialueelta ja poikkesi ehkä tavoiltaan ja käytökseltään isäni elinpiiristä. Ei varmaan äidilläni ollut mahdollista asua odotusaikana miehensä kodissa, eikä yhteinen tupa ollut vielä valmiina. Näin myös kuvittelen, että Elmalle paras ratkaisu oli matkustaa kotiinsa odotusajan loppuksi ja synnyttää siellä.

Salme Tellervo syntyi 18.1. 1933 Nilsissä ja kastettiin siellä. Kummina oli Elman veli Tauno. Elman mies Kauko rakensi tupaa perheelleen. Valokuvista päätellen äitini oli kotonaan Levämäessä Salmen kanssa noin vuoden ja odotti kodin valmistumista. Kuvista näkee, että taloon tuli kylmä eteinen, tupa ja kamari.

Isäni Kauko oli käynyt Uudenmaan maanmieskoulun 1929–30 ja oli suosittu puutarhatyöntekijä. Isäni toimi koko elämänsä ajan tie- ja vesihallituksen autonkuljettajana. Työn ulkopuolella häntä pyydettiin omenatarhojen ruiskutuksiin ja kuusiaiotojen leikkuuseen; hänen osamistaan arvostettiin. Äitini ei ollut enää työssä kodin ulkopuolella ensimmäisen lapsen syntymän jälkeen.

Meille syntyi vielä Saini Marjatta 19.3.1935 ja kaksoset Eira ja Eila 9.7.1937. Minä, tämän äitini elämän muiston kirjoittaja, synnyin 16.7.1945, ja olen ainut elossa oleva perheen viidestä tyttärestä.

Kun miettii kotiani ja tuolloista elämää, uskon, että työläisperheemme voi hyvin. Isällä oli vakituinen työ. Äiti hoiti lapset, ja jokapäiväinen elanto tuli omasta perunamaasta, lehmästä, siasta ja kanoista. Muistan vielä voin kirnuamisen ja ruisleivän leipomisen. Äitini kotiperintöä oli varmaan puhtaus, siisteys ja järjestelmällisyys. Jotenkin yhdistän sen sinne hänen synnyinalueensa körttiläisyyteen.

Mutta kun ajattelen aikaa, jota vanhempani elivät sotavuosina 1939–1944, niin varmaan ei ole elämä ollut helppoa. Isä Kauko oli lähes viisi vuotta sodassa, ja äitini Elma kotona sodan alkaessa 6- ja 4- sekä 2- vuotiaiden kaksosten kanssa. Miten nainen voi sellaisesta vuosia kestävästä ajasta selviytyä pienten lasten kanssa (kuva 4.)?

Kuva 4. Elman luona käymässä 22.8.1943: äiti Hilda ja veljen vaimo Anni. Kuvassa myös Elma ja lapset Salme, Saini, Eira ja Eila

Tulevaisuuden toivoa ja työntekoa sodan jälkeen

Sodan päätyttyä ahkeruudella ja toivolla tulevaisuuteen mentiin eteenpäin. Meidän taloakin laajennettiin. Vinttiin saatiin kesähuone isommille siskoilleni. Perheeseen hankittiin oma auto, joka mahdollisti kesälomareissut Nilsiiän. Isän loma oli aina elokuussa, ja silloin oli tiedossa Nilsiiän sukulaisten tapaamiset. Niiltä lomareissuilta voin vieläkin tuntea nukkuma-aitan tuoksun ja vanhan savusaunan hartauden.

Näitä samoja matkoja tehtiin aina 1960-luvun loppuun asti. Kesälomamatkojen päättymiseen oli syynsä. Asiakirjoista selviää Hilda Marian jälkeinen perunkirjoitus, jossa äitini Elma luopui kaikista Levämäen perintöoikeuksistaan veljensä Taunon hyväksi.

Eräällä 1960-luvun lopun kesälomamatkalla äitini ja isäni halusivat ostaa kesäomatontin äitini kotitilan rantamaista. Asiasta oli neuvoteltu ja sovittu, ja Nilsiiän Osuuspankkiin piti mennä vahvistamaan ja siirtämään 15 000 markan kauppasumma myyjälle eli Tauno-veljelle. Levämäen isäntä Tauno, eli äitini veli ja siskonsa ensimmäisen lapsen, Salmen, kummisetä, perui kuitenkin kaupanteon pankkiin lähtöamuna. Samana aamuna äitini ja isäni lähtivät ajamaan kotiin. Äitini ei sen jälkeen enää vierailut kotonaan Levämäessä.

Äitini alkoi sairastella 1970-luvulla. Aivojen verenkiertohäiriöt alkoivat viedä terveyttä, ja

Kuva 5. Perhekuva Elman 60-vuotispäivänä 13.2.1966

avoinfarktin jälkeen äiti sai afasian eikä voinut enää puhua, vaikka ymmärsi kyllä kaiken puhutun. Loppuvuosina jalkojen verenkierto heikkeni niin, että hän vietti pyörätuolissa loput vuodet, kun molemmat jalat jouduttiin amputoimaan.

Aviomies eli isäni hoiti vaimoan eli äitiäni kotona äitini kuolemaan 4.11.1981 asti eikä

halunnut äitiäni laitoshoitoon. Isä menehtyi heti puolen vuoden päästä 1.6.1982. Yli 50 vuotta kestäneen yhteiselön jälkeen ei elämä enää isältäni sujunut ilman sitä toista puoliskoa (Kuva 5.).

*Pirjo-Leena Forsström, opetusneuvos, Lohja
(teksti ja kuvat)*

Olavinlinna täytti 550 vuotta ja nousi uudelleen historian näyttämöksi

Univormuihin pukeutuneiden sotilaiden johtama paraati järjestäytyessä juhlakulkueeseen.

Aurinkoisena syysviikonloppuna 5.-7.9.2025 Savonlinna kuhisi kaikenikäisistä paikkakuntalaisista ja vieraista, jotka olivat tulleet Olavinlinnan piiritys 1788 -tapahtumaan juhlistamaan Olavinlinnan perustamisen 550-vuotisjuhlavuotta. Väkeä oli tuhatmäärin Olavin markkinoilla ja seuraamassa tapahtumien kulkua. Yksi Hornetkin teki ylilennon kesken markkinahumun.

Pyhän Olavin Kilta ry:n ja Tykkipursiyhdistys ry:n järjestämää Olavinlinnan piiritys 1788-tapahtumaa seurannut yleisö sai kuulla omin korvin tykkien pauketta sekä nähdä omin silmin 1700-luvun univormuihin ja aseisiin varustautuneiden sotilaiden taistelunäytöstä Olavin-

linnan vieressä sijaitsevilla Tallisaarella ja Riihisaarella.

Lauantaipäivän Olavin markkinoilla saattoi siellä sun täällä nähdä myös ajan henkeen pukeutuneita ihmisiä: sotilaita, ylhäisöä, rahvasta ja markkinaväkeä. Joukossa oli myös aikakauden asuihin sonnustautunutta yleisöä.

Savonlinnan sukututkijat olivat selvittäneet vuoden 1788 piiritykseen osallistuneiden sotilaiden jälkeläisiä, ja näiden sukutauluja oli nähtävissä Riihisaaren museon näyttelyssä ja sukututkijoiden kojulla. Myös Rantasalmen Ruuskasten sukutauluja oli esillä näyttelyssä.

Yleisö pääsi lisäksi seuraamaan kahta Olavinlinnassa järjestettyä historiallista muotinäytöstä, jossa Sociéte Helsinki – Herrasväki ja Hyvät Aukkaat ry:n jäsenet esittelivät 1700-luvun loppupuolen ylhäisön juhla-vaatteista. Tapahtumaan kuului myös loppuunmyyty iltajuhla Olavinlinnassa.

Juhlallinen paraati toi historian eläväksi

Univormuihin pukeutuneiden sotilaiden johtama paraati ja joukkojen esittely innostivat yleisöä Olavinlinnan lähikatujen varsille. Paraatiin osallistui kymmeniä sotilaksi ja aikakauden asuihin pukeutuneita sotahistorian harrastajia ympäri maata ja myös Ruotsista. Näiden jälkeen paraatissa marssivat kutsuvieraina linnaan ja taisteluihin liittyvien sukujen jälkeläiset, joiden joukossa oli myös sukuseuramme puheenjohtaja Markku Ruuskanen puolisonsa Iriksen kanssa.

Sociéte Helsinki – Herrasväki ja Hyvät Aukkaat ry:n jäseniä 1700-luvun loppupuolen ylhäisön juhla-vaatteissa.

Kolmipäiväiseen Olavinlinnan piiritys 1788-tapahtumaan sisältyi myös tieteellinen seminaari ja järjestetty opastettu retki, jossa halukkaat pääsivät tutustumaan Kustaa III:n sodan taistelupaikoille. Yksi sunnuntairetken kohteista oli Rantasalmella Parkunmäen taistelun muistomerkillä järjestetty Parkunmäen taistelussa kaatuneiden sotilaiden muistohetki. Savon prikaatin päällikön jälkeläinen Joachim von Stedingk laski sukunsa puolesta seppeleen muistomerkillä.

Piiritystapahtuman järjestäjien tavoitteena oli saada ihmisiä kiinnostumaan historiasta sekä paikallisesta kulttuurista ja sen mahdollisuuksista Savonlinnan seudun kehittämiseksi. Tässä onnistuttiin hyvin.

Iris Humala (teksti ja kuvat)

Parkunmäen taistelussa kaatuneiden sotilaiden muistohetki Parkunmäen taistelun muistomerkillä Rantasalmella

1700-luvun univormuihin ja aseisiin varustautuneiden sotilaiden taistelunäytös Tallisaassa ja Riihisaassa Olavinlinnan vieressä.

Olavinlinna 550 vuotta

Itärajan puolustuksesta vastasi 1400-luvun lopulla Viipurin linnan päällikkö Eerik Akselinpoika Tott. Hän päätti vahvistaa itärajan puolustusta ja rakennutti Kyrön-salmen saarelle Olavinlinnan, jonka rakennustyöt aloitettiin 1475 eli 550 vuotta sitten. Linnan ympärille rakentui aikanaan Savonlinnan kaupunki, jonka ruotsinkielinen nimi on Nyslott eli uusi linna. Ruotsin ja Venäjän välinen ns. Kustaa III:n sota syytyi kesällä 1788, ja Olavinlinnan piiritys vuonna 1788 oli viimeinen sotatapahtuma linnassa.

Kustaa III sota

Vuonna 1788 ruotsin kuningas Kustaa III aloitti sodan Venäjää vastaan tarkoituksena vallata Pikkuvihan jälkeen menetetty Itä-Suomi takaisin Ruotsin valtakuntaan. Savonlinnan alue kuului Venäjälle luovutettuun alueeseen ja Rantasalmi Ruotsin alueeseen. Rantasalmelta aloitettiin hyökkäys kesä-heinäkuun vaihteessa 1788 kohti Savonlinnaa. Savonlinnan piiritys epäonnistui, ja seuraavana vuonna Porrassalmen taistelun jälkeen venäläiset olivat Rantasalmella, josta heitä karkotettiin Savonlinnan suuntaan Parkumäelle. Pieni joukko ruotsalaisia eteni suoraan Puikonkosken kautta Parku-

mäelle, kun taas osa joukoista koukkasi Hiltulan kautta venäläisten selustaan. Parkumäen taistelu käytiin 21.7.1789 eversti Stedingkin johdolla. Venäläiset joutuivat perääntymään, ja sotavankeja jäi 440 miestä parinsadan venäläisen kaaduttua sodassa. Suomalaisten tappiot olivat 173 miestä kaatuneina ja haavoittuneina. Sota päättyi ilman alueluovutuksia Värälän rauhaan 1790. Taistelun muistoksi Parkumäellä on betonista valettu tornimainen muistomerkki, joka on pystytetty vuonna 1929. Torni toimii myös näkötorjuna.

Markku Ruuskanen

Toiminnanjohtaja Petri Ruuskanen Kuopiosta

Kuopiolainen Petri Ruuskanen kertoo 50-vuotishaastattelussaan 29.5.2022 olleensa 1990-luvun laman lapsi, köyhä ja näkymätön. Hän valmistui ammattikoulusta elintarviketöntekijäksi ja leipuriksi. Armeijan käytyään hän tunsii olevansa tyhjän päällä. Sitten hän sattui kuulemaan perjantai-iltojen katupäivystystoiminnasta ja meni siihen mukaan. Tässä toiminnassa hän sai ensimmäistä kertaa kuulla olevana hyvä jossakin. Sittemmin vuonna 1995 Suomen Mielenterveysseura palkitsi Petrin Vuoden lähimmäinen -arvonimellä. Alle 25-vuotiaana hänet valittiin vihreiden edustajana Kuopion kaupunginvaltuustoon. Hän on osallistunut yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen myös lukuisilla mielipidekirjoituksillaan.

Haastattelussa vuonna 2005 Petri kertoi toimivansa maallikkoasiamiesten priimusmoottorina Kuopiossa. Maallikkoasiamiehet auttoivat ja tukivat apua tarvitsevia. Asiamiesten toiminta oli käynnistynyt vuonna 1997. Vuonna 2005 asiamiehiä oli Kuopiossa kymmenkunta. Asiamiehenä toimiva tarvitsee elämäkokemusta ja kykyä noudattaa vaitiolovelvollisuutta.

Lehtihaastattelussa vuonna 2015 Petri kertoi aloittaneensa aikuisopinnot Kuopion avoimessa yliopistossa. Petri oli selättänyt nuorempana kohtaamansa vaikeudet ja päässyt Kuopion yliopistoon, josta hän myöhemmin valmistui maisteriksi sosiaalialalta.

Vuonna 2022 Petri kertoi olleensa perustamassa Kuopion Seudun Nuorisosannot ry:tä ja toimivansa toiminnanjohtajana kansanterveysjärjestö Sirkkulanpuiston toimintayhdistyksessä. Nuorisosannot ry toimii ensisijaisesti 18–29-vuotiaiden sosiaalisen ja yhteiskunnallisen aseman ja asunto-olojen parantamiseksi, henkisen, terveydellisen ja sosiaalisen kunnon ylläpitämiseksi sekä auttaa yhteiskunnan toimintajärjestelmistä pudonneita. Asuntoja on yhteensä 164 Kuopion Niiralassa, Pihlajalaaksossa, Särkiniemessä ja Petosen kaupunginosassa. Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry osallistuu alueellisten sosiaalipalveluiden tuottamiseen ostopalveluna ja tarjoaa asumispalveluita mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiville aikuisille.

Petrin mukaan hänellä ei ole kahta samanlaista työpäivää. Aamupäivä menee yleensä kiireellisten asuntoasioiden hoidossa, iltapäivällä on usein asiakastapaamisia nuorten kanssa, ja vasta illansuussa hän pääsee kirjallisiin töihin. Harrastuksenaan Petri kertoo usein miettivänsä eläimiä, luontoa ja koko maailmankaikkeutta. Myös tuotantoeläinten oikeudet ovat Petrille tärkeitä.

Lähteet: Kuopion Kaupunkilehti 7.10.2005, Viikkosavo 13.4.2015, Savon Sanomat 29.5.2022.

Markku Ruuskanen

Sotahistorian matka 3: Kehlsteinhaus, Salzburg, München ja Dachau

Vuoren huipulle Kotkanpesään johtavan tunnelin suuaukko.

Pääasiassa Helsingin taksiautoilijoista koostuva ryhmämme teki vuonna 2023 sotahistoriallisen matkan Viroon teemalla Suomalaiset Viron taistelukentillä. Vuoden 2024 matkalla kuljimme Suomalaisten jääkäreiden jalanjäljissä Virossa ja Latviassa. Tämä vuoden 2025 matka kulkee edelleen sotahistorianimikkeen alla huolimatta siitä, että matkasta vain osa keskittyi sotahistoriaan. Ja tekisi mieli sanoa: Luojalle kiitos! Siinäkin pienessä osassa suomalaisilla oli vain marginaalinen osuus. Tarinassa selviää, miksi näin.

Matka alkoi keskiviikkona 4.6.2025 aamuyöstä klo 2.00, kun matkakaverini Simpasen Jarmo tuli noutamaan minut kotoa. Kun mukaan vielä noukittiin Korjalan Kimmo ja Lexlinin Timo, Heinolan ryhmä oli kasassa ja valmis suuntaamaan kohti Helsinki-Vantaan lentoasemaa.

Toisin kuin aikaisemmilla matkoilla bussi ei kulkenut kaiken aikaa mukana, joten siirtymätaival kotimaasta tutustumispaikoille tehtiin laivan sijaan lentäen. Ilmailualan lakoista huolimatta kone lähti ajallaan ja saapui Müncheniin klo 7.40 paikallista aikaa. Lentokentältä matkanjohtaja Pentikäisen Juha komensi kaikkiaan 46 matkailaista käsittävän ryhmämme meille varattuun bussiin, ja niin alkoi 180 kilometrin matka kohti ensimmäistä tutustumiskohdetta, Oberzalbergin vuoristoalueella sijaitsevaa Kehlsteinhausia, kansanomaisesti Hitlerin Kotkanpesää.

Kehlsteinhaus, Hitlerin Kotkanpesä

Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue mainosti aikanaan johtajansa Adolf Hitlerin kaikkien muiden ratkaisemiensa ongelmien lisäksi ratkaiseen myös saksalaisten liikenneongelman keksimällä autobaanat ja kansanauton, jolla kansalaiset sitten huristelevat pitkin ruuhkatonta päällystettyä baanaa. Ei se kuitenkaan ihan niin mennyt, nimittäin autobaanat keksittiin jo ennen natsien valtaannousua, ja kansanautoksi tarkoitettu Volkswagen-kuplakin ehti sarjatuotantoon vasta natsien kukistumisen jälkeen.

Jos autobaanat ovatkin joskus ratkaisseet Saksan liikennehuuhat, matkamme aikana ne eivät ainakaan toimineet, sillä tie oli niin tukossa. Kun sitten viimein saavuimme Kehlsteinin parkkipaikalle, olimme jo niin paljon myöhässä, että oli hetken epävarmaa, pääsemmekö lainkaan Kotkanpesälle, sillä meille varattu aikaikkuna Kotkanpesän vierailijakalenterissa hupeni hälyttävästi.

Vierailu varmistui. Turvallisuussyistä viimeinen noin seitsemän kilometrin matka, lähes pystysuoraan kallion rinteeseen louhittu tien patkka kuljetaan Kehlsteinin omilla tätä matkaa varten rakennetuilla busseilla. Niinpä mekin jätimme oman bussin parkkipaikalle ja nousimme erikoisbussiin.

Bussimatka päättyy tasanteelle, josta johtaa tunneli Hitlerin ahtaanpaikan kammon vuoksi peileillä vuoratulle hissille, jolla viimeinen 124 metrin nousu kallioon louhittua tunnelia pitkin varsinaiseen Kotkanpesään tapahtuu.

Hissi päättyy 1834 metrin korkeudella olevalle patiolle, josta aukeaa todella komea maisema ympäröiville Alpeille. Pation tunnistaa samaksi paikaksi, jossa Hitlerin rakastajatar Eva Braun keikistelee hienosti pukeutuneiden natsijohtajien edessä natsien aikanaan tekemässä propaganda-filmissä. Pation lisäksi silmien edessä on Kehlsteinhaus, Hitlerin Kotkanpesä. Harmaa, graniittiharkoista koottu rakennus. Muiden tilojen lisäksi rakennuksessa sijaitsee muutamalla ikkunasyvennyksellä varustettu kolkon oloinen kenties 100 ruokailijaa vetävä ravintolasali. Italian johtajan Benito Mussolinin Hitlerille lahjoittama kookas ruokasalin avotakka kuvaa hyvin natsien valta-ajalle tunnusomaista mahtipontisuutta.

Kotkanpesä rakennettiin 13 kuukaudessa

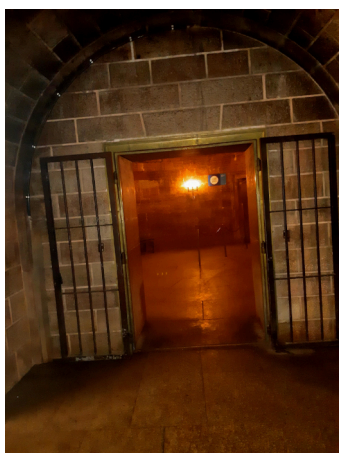
Ruokailun aikana paikallisen oppaan pitämästä esitelmästä mieleen jäi muun muassa, että Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue rakennutti Kotkanpesän lahjaksi johtajalleen Adolf Hitlerille tämän 50-vuotislahjaksi. Rakennus tehtiin vuosien 1937–1938 aikana vain 13 kuukaudessa. Melkoinen suoritus, kun ottaa huomioon ajan työmenetelmät, olosuhteet ja sen, että urakan käynnistyessä maisema oli aivan koskematon. Kaikkien rakennelmien, kuten tien tunneleineen, hissikulun, turvakäytävien, luolien, bunkkerien

ja pommisuojien lukumäärää ja laajuutta ei taida tietää kukaan. Myös varsinaiset rakennukset patioineen ja käytävineen tehtiin tuossa ajassa.

Rakentajia kerrotaan olleen noin 3500. Vaikka natsit eivät kaihtaneet pakkotyön käyttöä, niin Kotkanpesän rakentajien kerrotaan olleen vapaaehtoisesti töihin tulleita ammattilaisia, joita ilmeisesti motivoitiin paikalle hyviksi kerrotuilla ansioilla. Iso urakka, kova vauhti ja vaaralliset olosuhteet. Ihme, että kuolleita ei sanota olleen kuin kahdeksan henkilöä. Oppaan mukaan sodan jälkeen ravintola ryöstettiin. Kalusto saatiin sittemmin takaisin ja on nyt alkuperäisenä paikallaan.

Kotkanpesä valmistui etuajassa, joten idean isän ja työtä valvoneen natsien puoluekanslian johtajan Martin Bormannin on täytynyt olla pettynyt, kun kehujen sijaan ahtaan- ja korkeanpaikankammoinen Hitler ei viihtynyt paikassa. Joidenkin tietojen mukaan hän ei viettänyt siellä yhtään yötä, kun taas joidenkin laskujen mukaan öitä oli peräti 14. Niin tai näin, mutta vähän kuitenkin.

Hätäisesti syötyämme meitä alettiin patistelemaan pois seuraavien tieltä. Jäi harmittamaan, että ei ollut mahdollisuutta sen paremmin tutustua niin itse Kotkanpesään kuin Alppien maisemiinkaan. Vaikka paikka onkin jonkin tason synonyymi pahuudelle, se on osa historiaa, joka olisi kiinnostanut.

Hitlerille rakennettu peileillä vuorattu hissi (vas.). Hissillä pääsee 1834 metrin korkeudella olevalle patiolle, josta aukeaa komea maisema ympäröiville Alpeille (oik.)

Obersalzbergissa päätettiin kansojen kohtaloista

Kotkanpesältä lähdimme kohti Itävaltaa ja Salzburgin kaupunkia ja matkamme ensimmäistä majapaikkaa.

Matkan aikana professori Martti Turtola kertoi Obersalzbergin alueen natsimenneisyydestä. Tuli selväksi, että ei ollut sattumaa, että Martin Borman rakennutti Kotkanpesän sinne, minne rakennutti. Bormann tiesi Hitlerin pitävän Obersalzbergin alueen Alppimaisemista, olihan tämä jo vuonna 1933 hankkinut itselleen Berghof-nimisen loma-asunnon läheltä alueella olevaa Berchtesgadenin kaupunkia. Hitlerin myös tiedettiin viihtyneen Berghofissa.

Hitlerin mieltymys johti siihen, että aikaa myöten Obersalzbergin asukkaat joutuivat muuttamaan muualle natsieliitin tieltä, kun nämä rakensivat kilvan loma-asuntoja paikkakunnalle lähelle johtajaa. Sanotaankin, että paikkakunta oli aikanaan keskus, jossa päätettiin tuon ajan maailman kansojen kohtaloista.

Toisen maailmansodan loppuvaiheissa liittoutuneet pommittivat Obersalzbergiä niin, että natsien huppeasta lomakylästä ei enää ole jäljellä kuin Kotkanpesä ja yksi pystyyn jäänyt rakennus, entinen hevostalli, joka toimii nyt golfklubina.

Salzburgin linna Itävallassa.

Itävalta: Salzburg ja Mozart

Torstaina 5.6. aamupalan jälkeen nousimme bussiin ja ajoimme Salzburgin kaupungin keskustaan. Salzburgin kaupungin paikalla lienee ollut asutusta niin kauan kuin asutusta on Euroopan alueella ylipäätään ollut. Antiikin ajalla paikan nimi on ollut Juvanum. Salzburgin nimellä paikka tunnetaan vuodesta 739, jolloin kaupunki sai piispanistuimen ja siitä tuli arkkihiippakunnan keskus. Siitä eteenpäin ruhtinaspiispat hallitsivat ja kehittivät kaupunkia kukin mieltymyksensä mukaan, kunnes piispojen valtakausi päättyi ja ruhtinaskunta maalistui Napoleonin aikana.

Sittemmin on erilaisten vaiheiden jälkeen tultu nykyiseen, yhdeksästä osavaltiosta muodostuvaan noin yhdeksän miljoonan asukkaan Itävallan liittotasavaltaan. Yksi näistä osavaltioista on noin 560 000 asukkaan Salzburgin osavaltio. Jotta Salzburgeja varmasti on riittävästi, niin Salzburgin osavaltion pääkaupunki on noin 154 000 asukkaan Salzburgin kaupunki, jossa me olimme vierailemassa.

Kun puhutaan maailman parhaasta ja tunnetuimmasta säveltäjästä, ihan kärkipäässä esille nousee Salzburgin vanhassa kaupungissa 27.1.1756 syntyneen Wolfgang Amadeus Mozartin nimi. Epäilemättä Mozartin arvostukseen vaikuttavat itse sävellysten tasokkuus

Heinolan ryhmä Münchenin tutustumiskierroksen tauolla: Seppo Ruuskanen (vas.), Jarmo Simpanen, Kimmo Korjala ja Timo Lexlin.

Münchenin Mercedes-Benz - museon tiloista löytyi halli täynnä vanhoja lentokoneita.

Pienoismallit olivat taidolla tehtyjä. Tässä vuosina 1893–1897 valmistuneen Wuppertalin sillan yksi kriittisistä tekovaiheista.

ja tuotannon laajuus sekä myös musiikin laaja-alaisuus, mutta varmasti myös Mozartin koko elämänkaari jyrkkine ja traagisine käännteineen. Jälkipolvien mielenkiintoa hänessä herättävät ensin nousu neljävuotiaana lapsinerona kuuluisuuteen, pääsy hovin suosioon ja rikastuminen, ja sen jälkeen yhtä nopea alamäki ja kuolema vain 35-vuotiaana, rutiköyhänä ja nimettömänä joukkohautaan haudattuna. Niinpä Salzburgin tutustumiskohteista yksi suosituimmista onkin Salzburgin vanhassa kaupungissa sijaitseva Wolfgang Amadeus Mozartin syntymäkoti.

Kävijöitä houkutteleva on myös itse Salzburgin vanha kaupunki ja valtavan kokoinen Hohensalzburgin linna, joka korkealta mäen päältä ikään kuin peittää koko kaupungin alleen. Linnan rakentamisen sanotaan alkaneen jo vuonna 1077, ja se rakennettiin alkujaan suojaamaan kaupungissa valtaa pitävää papistoa. Linna on kokonaisuutenaan todellinen historian aarreaitta. Sitä kiertäessä saa käsityksen siitä, kuinka vuosisatoja sitten elettiin, millaisia työkaluja käytettiin ja millaisin asein sodittiin. Kun kyseessä on linna, joka oli mahtitekijä jo silloin, kun inkvisition keinoin vääräoppisia opastettiin oikealle tielle, on ilman muuta selvää, että linnasta löytyy riittämiin myös kidutusvälineitä tällaisista laitteista kiinnostuneiden tarkastelettavaksi.

Saksa ja München

Salzburgista siirryimme bussilla Saksan liittotasavallan puolelle, ja majoituimme asukasmäärältään Saksan kolmanneksi suurimpaan 1,6 miljoonaiseen Baijerin osavaltion pääkaupunkiin Müncheniin. Aikakirjoissa Münchenin kaupunki mainitaan ensimmäisen kerran jo 14.6.1158. Jotain epäselvyyttä päivämäärässä ilmeisesti on, sillä saman lähteen mukaan Baijerin herttua Rudolf I myönsi kaupunkioikeudet Münchenille vasta vuonna 1294.

Perjantai 6.6 oli pyhitetty omatoimiselle tutustumiselle Müncheniin. Kun tiedossa oli, että kaupungissa sijaitsee sekä Mercedes-Benz - että BMW- museo, tiesi minne pääasiassa taksi-ihmisistä koostuva porukkamme liukeni. Myös Heinolan ryhmämme suunnisti katsomaan Mersujen kehitystä. Täytyy tunnustaa, että en ole Mersuista, Bemareista kuin muistakaan autoista sen enempää kiinnostunut, kunhan sellainen vain on ja se toimii. Joten en ollut aluksi oikein innostunut koko automuseokierroksesta. Lähdin kuitenkin mukaan. Kun museolle tultua selvisi, että tiloissa on myös erillinen tekniikkamuseo ja kun vielä löytyi iso halli täynnä vanhoja lentokoneita, kului ilmavoimissa armeijan käyneellä aika Mersumuseossa hyvin ilman että näköpiiriin tuli ensimmäistäkään Mersua tai

Bemaria. (Saas nähdä vieläkö jatkossa pääsen taksimiesten matkaan?)

Dachau

Lauantai 7.6 oli matkamme toinen sotahistoriaan keskittyvä päivä. Ennako-odotuksissa se pahempi. Lähdimme tutustumaan Dachauun keskitysleiriin.

Dachau, natsi-Saksan ensimmäinen keskitysleiri, perustettiin 21.3.1933, siis vain 50 päivää Hitlerin valtaannousun jälkeen. Suunnitelmat Saksan kansallissosialistisen työväenpuolueen tulevasta toiminnasta olivat mitä ilmeisemmin puoluetoimistossa valmiina käynnistettävissä heti, kun niiden käynnistämiseen avautui mahdollisuus. Tämä mahdollisuus tuli vuoden 1933 parlamenttivaaleissa, jossa puolue sai 40 prosenttia äänistä ja puolueen johtaja Adolf Hitler nimettiin Saksan hallituksen johtajaksi eli valtakunnankansleriksi. Ensi töikseen kansleri säädähti parlamentilla lain, jolla kanslerille annettiin erittäin suuret valtaoikeudet. Näitä oikeuksia Hitler myös käytti – kuten tiedossa on.

Dachauun leiri perustettiin Münchenistä noin 30 kilometrin päässä sijaitsevaan, tuolloin noin 5500 asukkaan Dachauun pikkukaupungin entiseen ruutitehtaaseen. Leiri ei alkujaan ollut varsinainen tuhoamisleiri. Julkisesti puhuttiin miespuolisten vankien työleiristä, jonne aluksi teljettiin natsien poliittisia vastustajia, sen jälkeen siirryttiin lähettämään leirille myös muita natsien mielestä yhteiskuntaan epäsoivia aineksia.

Leirillä vankien päivät kuluivat kovassa, orjatyöluontoisessa työssä tiilitehtaalla, maan kaivuussa ja muissa raskaissa ja vaarallisissa tehtävissä. Vankeja myös vuokrattiin lähiseudun taloihin ja tehtaisiin.

Kova työ, pitkät työpäivät, säälimätön kuri ja rangaistukset, joissa pienistäkin rikkomuksista piestiin tai ammuttiin, kuvasivat vankien oloja. Näiden lisäksi huono ruoka, olematon hygienia ja peseytymismahdollisuuksien puute sekä valtava ahtauteen mursivat vankien terveyden, mikä johti vankien runsaslukuisiin kuolemiin. Leirin ahtaudesta saa jonkinlaisen käsityksen seuraavista luvuista: leirin 34 parakkia oli alkujaan suunniteltu 5 000 vangin säilytyspaikaksi, mutta vuosien 1933 ja 1945 välisenä aikana Dachauun sanotaan lähetetyn vankeja kaikkiaan noin 200 000. Vankeja kuoli vankeudessa noin 35 000, ja aikanaan Dachauusta vapautuneita vankeja sanotaan olleen noin 32 000.

Kun Heinrich Himmler sai tuhoamisleirit myöhemmin vastuulleen, hän määräsi, että Dachausa kehitetään menetelmät ja toimintatavat, joilla saada tuhoamisleirien tehokkuutta parannettua ja jonka mukaan myös muut leirit toimivat. Dachau oli mallileiri, jossa myös koulutettiin muiden leirien henkilökunta ja vartijat tehtäviinsä.

Kaiken muun lisäksi leirillä natsilääkärit suorittivat vangeilla lääketieteellisiä kokeita. Kun vuonna 1941 natsit lähtivät toteuttamaan lopullista ratkaisua, muutettiin Dachaukin tuhoamisleiriksi.

Krematoriorakennus Dachausssa.

Krematorion polttouuneja.

Tällä kentällä sijaitsi 34 parakkia, jotka olivat pahimmillaan ahdettu ahtamalla täyteen.

Dachaun loppu

Sodan loppuvaiheessa liittoutuneiden joukkojen lähestyessä Dachaut, Dachaun vartijat pakenevat vankeja vapauttamaan tulevia joukkoja. He olivat pakottaneet mukaansa 7 000 vankia. Tällä Alpeille suuntautuvalla kuoleman marssilla runsaat 1000 vankia menehtyi ennen kuin kolonna pysäytettiin.

Kun USA:n VII armeijakunnan joukot saapuivat 29.4.1945 Dachaun alueelle, vastassa oli 560 Schutzstaffel- (suom. suojajoukot) eli SS-sotilasta, jotka oli tuotu itärintamalta korvaamaan Alpeille pari päivää aikaisemmin paenneet Dachaun varsinaiset vartijat. SS-miehet tekivät ankarasti vastarintaa. Lopulta joukko joutui kuitenkin antautumaan.

Leirin ratapihalta vapauttajat löysivät junanvaunuja täynnä ruumiita. Tämän lisäksi parakeista vapautui noin 32 000 likaisia luuranganhaihoja sairaita vankeja.

Kun junanvaunujen ja parakkien sisältö kävi selväksi, vapauttajat käynnistivät Dachaut puolustaneisiin SS-miehiin kohdistuvan verilöylyn. He teloittivat ampumalla noin 40 leirin vartijana ollutta SS-miestä, mukana myös leirin puolustusta johtanut aliupseeri Heinrich Wicker. Lisäksi sotilaiden toimintamallia noudattaen vapautetut vangit hakkasivat hengiltä saman verran vartijoita. Se että he eivät olleet leirin vakituksia vartijoita, ei heitä pelastanut ampumiselta tai hengiltä hakkaamiselta.

Leirin vapauttajat saivat myös vapautettuja kohtaan tuntemassa auttamisinnossaan aikaan

jonkinasteisen katastrofin. Nähtyään nälkiintyneet vangit vapauttajat rupesivat ruokkimaan näitä, mikä aiheutti sen, että vahva ruoka tappoi monta nälkäistä syöjää.

Myöhemmin sotarikoksista syytetyt natsijohdajat saivat myös nauttia Dachaun leirin ”vieraanvaraisuudesta”, sillä heidät tuotiin parakeihin Dachauhun odottamaan sodan päättymisen jälkeen käytäviä oikeudenkäyntejä.

Dachaun museo

Dachaun leiri muutettiin museoksi vuonna 1965. Parakit kahta lukuun ottamatta purettiin, vain kivijalat jätettiin osoittamaan niiden paikat. Paikoilleen jätettiin kaikki muut tuhoamisleirin aikana käytössä olleet rakennukset ja rakennelmat mukaan lukien leirin hallintorakennukset ja polttouunit. Myös portti, jonka päällä luki kuuluisa teksti Arbeit Macht Frei (suom. työ tekee vapaaksi), jätettiin paikalleen.

Dachaun jälkeen mietittyä

Matkalla Dachausta takaisin Münchenin mietin näkemäämme sekä muistelin kahta edellisiä sotahistoriateemalla tehtyä matkaa ja niiden antia.

Vuonna 2023 koimme Viron maaorjia ja ihmisten pakkosiirtoja sekä Kloogan keskitysleiriä ja sen historiaa. Ei mukavaa sekään.

Vuonna 2024 kokemus oli toisenlainen. Oikeastaan joutui jopa kysymään, että voiko tappamiseen kouluttautuminen olla sankarillista. Näin siksi, että Liebijassa Latviassa Suomen

jääkärien jäljiltä sankaruutta tuntui löytyvän jopa ylpeyden aiheeksi asti.

Tällä vuoden 2025 matkalla sotahistoriallisen osuuden tutustumiskohteet Kehlsteinhaus ja varsinkin Dachau olivat ihan jotakin muuta. Kaasukammio, krematoriot ja kuvanäyttely, jossa oli junanvaunulasteittain vaikeasti ihmisruumiiksi tunnistettavista langanlaihoista ruumiista kasattuja ruumiskasoja. Vieressä tuhansia eläviä ihmisiä, joita ei ruumisröykkiöissä olevista eläviksi erota kuin siitä, että olivat kuvatessa pystyssä. Tuli todella huono olo. Tuon nähneenä todella toivoo, että suomalaisilla oli vain marginaalinen ja mielellään ei sitäkään osuutta Dachauun kaltaisten leirien tapahtumista.

Theresienwiesen aukio

Dachausta palatessa bussi ajoi ison hylätyltä varastoalueelta näyttävän kentän ohi. Oppaana ollut matkanjohtaja Juha totesi, että kenttä ei aina ole noin hylätyn oloinen. Kysymyksessä nimittäin oli Theresienwiesen aukio, joka on keskuspaikkana vuosittain syyskuun kahden viimeisen viikon aikana pidettäville Oktoberfest-festivaaleille. Silloin kenttä ei näytä hylätyltä, vaan se suorastaan kuhisee elämää.

Ensimmäiset festivaalit pidettiin Baijerin kruununprinssi Ludvigin ja prinsessa Theresen häiden kunniaksi vuonna 1810. Siitä alkaen niitä on vietetty vuosittain, vain maailmansotien katkaistessa jatkumon niin, että vuonna 2025 on vuorossa jo 192. festivaalit. Juhlien aikana aukiolle on pystytetty 14 hallia, joissa jokaisessa on tarjolla olutta tietenkin olutmakkaroiden ym. asiaankuuluvien liksukkeiden ohella. Suurimpaan teltaan on mahduttettu vaatimattomat 10 000 istumapaikkaa. Kyllä tilaa täytyy ollakin, sillä esimerkiksi vuonna 2019 aukion teltoissa vieraili 6,3 miljoonaa kävijää ja olutta tuolloin kului yhteensä 7,5 miljoonaa litraa.

Sunnuntaina 8.6. autoista innostuneimmat kävivät täydentämässä muistikuviaan Mersumuseossa ja hankkimassa uusia muistikuvia BMV-museosta tai päinvastoin. Heinolan ryhmä vietti rauhallista aikaa tutustumalla Münchenin päärautatieasemaan ja muutama viihtyisään etniseen ravintolaan. Münchenin lentokentältä Lufthansan kone kohti Helsinkiä lähti klo 20.20. Kotona Heinolassa olimme maanantaina 9.6 noin kello 2.

Seppo Ruuskanen (teksti ja kuvat)

Sukuseuran apurahat haettavana

Nyt on aika hakea Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry:n apurahoja **ammattiin valmistavien oppilaitosten opiskelijoiden tukemiseen sekä sukuun liittyvien tutkimusten tekemiseen tai sukututkimukseen liittyvään koulutukseen osallistumiseen**. Apuraha on käytettävä opintojen tai tutkimuksen rahoitukseen.

Hakuaika on 1.12.2025 - 28.2.2026

Apurahat on suunnattu **Ruuskanen- ja Ruuska -sukuihin** kuuluville henkilöille. Niitä voivat hakea **aikaisintaan toisen vuoden opiskelijat**, jotka ovat suorittaneet vähintään 40 opintopisteen opintoja. Jos opinnot koko-

naisuudessaan **kestävät enintään vuoden, opintojen tulee olla kokonaan suoritettuna**.

Sukuseuran hallitus päättää apurahojen jakamisesta kokouksessaan kevättalvella 2026, ja apurahat jaetaan tämän jälkeen,

Apurahan **hakemuslomake** on saatavilla internetistä www.ondruska.fi tai sähköpostitse markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi.

Hakemuslomakkeen ja sen liitteiden palautusosoite: Ruuskanen-Ruuska Sukuseura ry, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Sukuseuran apurahat tukeneet jo monen nuoren koulutuspolkua

Ruuskanen-Ruuska -sukuseura on myöntänyt apurahoja sukuun kuluville opiskelijoille jo useampana vuonna. Alla apurahansaajat kertovat, mitä heille kuuluu syksyllä 2025.

Ella: Kiitos vielä stipendistä, se mahdollisti unohtumattoman kokemuksen päästä suorittamaan yliopiston maisteriopintojen kansainvälistä opintokokonaisuutta vaihto-oppilaana Italiaan Milanoon! Opintoni ovat edistyneet stipendin saamisen jälkeen oikein hyvin. Sain maisteriopintoni pro gradu -tutkielmaa vaille valmiiksi keväällä 2024 palattuani vaihto-opintojaksolta Italiasta. Aloitin gradun kirjoittamisen syyskuussa 2024, ja kirjoitin gradua osittain töiden ohessa lukuvuoden 2024-2025 ajan.

Tein graduni toimeksiantona OP Ryhmään kuuluvaan pankkiorganisaatioon, ja graduni aihe on ”Johtajien kokemus työhyvinvoinnistaan organisaatiomuutoksessa: Case OP Ryhmä”. Graduni valmistui heinäkuun alussa 2025. Voitte halutessanne käydä sitä tulevaisuudessa kurkkaamassa, löytyy mun nimelläni verkosta. 😊

Matka yliopiston ensimmäisestä päivästä valmistumisen kynnykselle on ollut erittäin antoisa, ikimuistoinen ja opettavainen. Osakiitos siitä siis myös teille, kun mahdollistitte stipendin muodossa kansainväliset opintoni Italiassa! 😊

Sara: Opintoni sujuvat oikein hyvin ja suunnitellusti. Kiirettä nyt syksyllä on riittänyt, mutta se kuuluukin asiaan. Syksyllä opintoni on sisältänyt esimerkiksi nuorten ohjausta ja luovien menetelmien opiskelua. Nyt syksyllä alan jo valmistautumaan keväällä alkavaan opinnäytetyön kirjoittamiseen.

Haluan vielä kiittää stipendistä, jonka teiltä sain, siitä oli suuri apu, kiitos!

Simo: Tarina lyhyesti ja ytimekkäästi: valmistuin kone- ja tuotantotekniikan insinööriksi Jyväskylän ammattikorkeakoulusta vuonna 2020. Nykyään toimin opetushommissa ammattikoulun puolella samalla alalla täällä Jyväskylässä.

Kati: Sain suoritettua Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (Medianomi YAMK) journalismin koulutusohjelmassa vuoden 2017 aikana. Hain sukuseuralta stipendiä matkakuluihin, sillä oppilaitos sijaitsee Helsingissä ja minä asun edelleen Tampereella. Jonkin verran tuli tuolloin junailtua Pasilaan 😊

Simon: Harjoitteluni Liettuassa sujui hienosti, ja valmistuin Lundin yliopistosta kesällä 2025.

Essi: Sairaanhoidajan opintoni ovat jo loppusuoralla: valmistuminen hämmöttää joulukuussa 2025. Jäljellä enää viimeinen 10 vko mittainen harjoittelu sekä opinnäytetyön saattaminen loppuun, sekin on jo puoliksi valmiina.

Mona-Sofia: Liiketaloudenopintoni viimeinen vuosi alkoi tänä syksynä ja ensi keväänä aloitan opinnäytetyöni kirjoittamisen. Jos kaikki menee suunnitellusti, minusta tulee keväällä 2026 liike-talouden tradenomi ja erikoistun taloushallinnon asiantuntijaksi.

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja, sukututkija

Markku Ruuskanen

Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Sähköposti: [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

p. 050 5729534

Varapuheenjohtaja

Outi Rytönen

Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi

Sähköposti: [outirytk\(at\)gmail.com](mailto:outirytk(at)gmail.com)

p. 040 8455363

Sihteeri

Laila Marjomaa

Pekkapuhdantie 44, 85640 Nivala

Sähköposti: [rintala158\(at\)gmail.com](mailto:rintala158(at)gmail.com)

p. 044 3660757

Jäsenasiat, osoitteenmuutokset

Veli-Pekka Ruuskanen

Korppaanmäentie 16 B 17, 00300 Helsinki

Sähköposti: [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

p. 050 3111 377

Ondruska-lehtitoimikunta

Iris Humala, [iris.humala\(at\)kolumbus.fi](mailto:iris.humala(at)kolumbus.fi)

Markku Ruuskanen, [markkuj.ruuskanen\(at\)kolumbus.fi](mailto:markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi)

Veli-Pekka Ruuskanen, [vpruuskanen\(at\)outlook.com](mailto:vpruuskanen(at)outlook.com)

Kotisivujen ja facebook-sivujen ylläpito

Juha-Pekka Ruuskanen

Punatulkunkuja 16 b, 03100 Nummela

Sähköposti: [juha-pekka.ruuskanen\(at\)hotmail.fi](mailto:juha-pekka.ruuskanen(at)hotmail.fi)

p. 040 756455

Antti Ruuskanen

Syvälahdentie 15 J, 18130 Heinola

Sähköposti: [antti\(at\)ruuskanen.fi](mailto:antti(at)ruuskanen.fi)

p. 0500 152848

Jari Ruuska

Hiekkaharjuntie 11 A 3, 01300 Vantaa

Sähköposti: [ruuskajari64\(at\)gmail.com](mailto:ruuskajari64(at)gmail.com)

p. 044 5012964

Marja Kolström

Mäkeläntie 3, 82110 Heinävaara

Sähköposti: [marja.kolstrom\(at\)telemail.fi](mailto:marja.kolstrom(at)telemail.fi)

p. 050 3650022